

Företagarombudsmannen

Den Nya Valfärden, Box 5625, 114 86 Stockholm, www.dnv.se

PROMEMORIA

Ärendenummer: FO 2008-07

Datum: 2008-05-13

Utredare: Micha Velasco

Felaktigt OCR-nummer kostar företagare 229 066 kr

Förevarande fall har Företagarombudsmannen tagit upp i anledning av Skatteverkets beslut att kräva en företagare på ny betalning av skatt efter felaktig inbetalning.

Beskrivning av fallet

Den 12 maj 2004 och den 12 juni 2004 betalade Thomas Hultberg på Luft & Vatten Ingenjörbyrå i Västerås AB (Luft & Vatten) i två omgångar in sammanlagt 229 066 kronor till Skatteverket i skatt i tron att han betalade in till Luft & Vattens skattekonto. Inbetalningarna hamnade på grund av ett skrivfel av OCR-numret på ett annat företags skattekonto (företag B). Att betalningen inkommit till ett annat företags skattekonto kom till Luft & Vattens kännedom först när Skatteverket skickade påminnelse om uteblivna skatteinbetalningar. Skatteverket övervägde även att återkalla F-skattsedeln för Luft & Vatten.¹ Företag B var vid tiden för de felaktiga inbetalningarna på obestånd och företags skattekonto hade ett underskott registrerat. Av Skatteverkets begäran om godkännande till företag B framgår att för att omföring ska kunna ske till Luft & Vatten måste företag B ha ett disponibelt saldo på skattekontot som motsvarar minst det omförda beloppet.² Företag B svarade aldrig på Skatteverkets begäran och gick därefter i konkurs i februari 2005. Oavsett om Företag B medgivit omföring så hade det i praktiken inte medfört någon skillnad då Skatteverket inte medger omföring om det är underskott på skattekontot.

---

¹ Övervägande 2004-06-29, Dnr 119-449806-04/514, Skatteverket

² Begäran om godkännande 2004-07-27, Dnr 101-478569-04/5311, Skatteverket

Någon grund för beslutet att inte medge omföring av skatt har inte redovisats av Skatteverket. I beslutet räknas ett antal lagrum upp som Skatteverket finner inte vara tillämpliga i det aktuella fallet. Däremot hänvisar Skatteverket till ett rättsfall RÅ 1992 ref. 91 och meddelar i sitt beslut till Luft & Vatten att beslutet inte är överklagningsbart i förvaltningsprocess.³

Skatteverket har under perioden maj 2005 till mars 2008 beviljat anstånd med betalning men dragit ränta från Luft & Vattens skattekonto. I mars 2008 meddelade Skatteverket att ytterligare anstånd inte kunde ges och inte heller kunde någon nedsättning av fordrat belopp göras. Luft & Vatten betalade i april 2008 det slutligt begärda beloppet till Skatteverket för att undvika att ärendet gick vidare till kronofogdemyndigheten.

Gällande rätt

Skatteverket konstaterar i sitt avslagsbeslut att en betalning gottskrivs det skattekonto där pengarna hamnar (mottagaren). För att misstagsbetalaren ska få de felaktigt inbetalda pengarna omförda till sitt eget skattekonto kräver Skatteverket att mottagaren ger sitt godkännande för omföring samt att det på mottagarens skattekonto finns ett disponibelt belopp som motsvarar minst omföringen. Något rättsligt stöd har inte presenterats av Skatteverket i deras beslut. Ett uttryckligt stöd för att omföra inbetalningen till Luft & Vatten saknas enligt Skatteverket.

Rättspraxis visar att rådigheten över en betalning övergår så snart det inte längre är praktiskt möjligt att disponera pengarna.⁴ Vidare kan konstateras att företag B efter Luft & Vattens betalning liksom Luft & Vatten inte heller har haft någon rådighet över de insatta pengarna. Detta på grund av att företag B under hela den aktuella perioden haft ett underskott på sitt skattekonto. Företag B hade således ingen praktisk möjlighet att förfoga över sitt skattekonto över huvud taget så länge som saldot var negativt.

I ett annat ärende konstaterade Svea hovrätt i dom den 25 mars 2008, mål nr 9450-06 att:

---

³ Beslut 2005-05-20, Dnr 101-478569/5311, Skatteverket

⁴ NJA 1995 s. 26

”Huvudregeln när någon felaktigt erhållit en utbetalning får anses vara att den som fått det felaktigt utbetalade beloppet är skyldig att återbetala detta.”

Om en privatperson av misstag får pengar insatta på sitt bankkonto och tar ut dessa riskerar personen dessutom att göra sig skyldig till olovligt förfogande om personen ifråga uppenbarligen var i ond tro och att pengarna dessutom var i gärningsmannens (kontohavarens) besittning.⁵

I återkravsrätten vid misstagsbetalningar brukar begreppet obehörig vinst användas. I det aktuella fallet har Skatteverket och i förlängningen staten gjort en obehörig vinst. Detta eftersom företag B i konkursboet hade större skatteskulder än tillgångar. Någon förmögenhetsöverföring gjordes aldrig till några andra borgenärer utan hela beloppet om 229 066 kr härrörande från Luft & Vatten gick till Skatteverket.

Skatteverket anger i sitt beslut att Luft & Vatten inte kan överklaga beslutet. I beslutet att avslå omförelse hänvisas till praxis från 1992⁶ trots att det i oktober 1998 gjordes en lagändring i förvaltningslagen.⁷ I förarbetena till lagändringen anför regeringen,⁸ att: *”huvudregeln är att förvaltningsbeslut överprövas i förvaltningsdomstol.”*

I beslutet lämnar däremot Skatteverket en besvärshänvisning som meddelar att beslutet kan omprövas av skattemyndigheten och sedan överklagas till länsrätten.

Företagarombudsmannens bedömning

Företagarombudsmannen anser att Skatteverkets agerande är felaktigt och oetiskt. Det är uppenbart att inbetalningen är en misstagsbetalning och Skatteverket har inte motsatt sig att så är fallet.

Skatteverket utformar i egenskap av myndighet egna regler och anser sig inte behöva ha lagstöd för dessa. Skatteverkets beslut får då, enligt Skatteverket, inte överklagas.

---

⁵ NJA 1994 s. 480

⁶ RÅ 1992 ref. 91, 50 § uppbördsförordningen, behandlar misstagsbetalning utifrån uppbördsförordningen som upphävdes sista oktober 1997 genom SFS 1997:750.

⁷ SFS 1998:386 trädde i kraft 1 oktober 1998

⁸ Prop 1997/98:101 s 59

Det är vidare mycket märkligt att meddela att överklagbarhet saknas och på nästa sida i samma beslut ge en besvärshänvisning som beskriver hur beslutet ska överklagas.

Företagarombudsmannen anser att Skatteverket måste skapa ett hållbart och rättvist regelverk som reglerar den här typen av misstagsbetalningar. Nuvarande regelverk ger orimliga konsekvenser och saknar troligtvis stöd i lag.

Företagarombudsmannen anser att i en tid då allt fler betalar via internet så måste Skatteverket ha hållbara rutiner och kontrollsystem som omöjliggör liknande situationer i framtiden.

Luft & Vatten skickade mellan juni 2004 och april 2005 åtta brev, själva eller genom ombud, till Skatteverket. Genomgående tema för breven var en önskan att problemet med misstagsbetalningen kunde lösas. Först i maj 2005 mottog Luft & Vatten ett svar i form av ett beslut enligt vilket omföring av skatt inte medgavs.

En myndighet får inte i avsaknad av regler påföra företag och privatpersoner onödigt betungande beslut. En myndighet måste agera opartiskt och ha rimliga svarstider för sina beslut.

När myndigheter agerar som Skatteverket gjort i förevarande fall så drabbas företagare och Sverige får ett sämre företagarklimat.

Företagarombudsmannen kommer i det här ärendet att agera ombud för Luft & Vatten och verka för att de ska återfå sin extra skattebetalning samt för att Skatteverket ändrar sina regler för misstagsbetalningar.

Företagarombudsmannen, en del av Den Nya Välfärden, verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige. Företagarombudsmannens huvudsakliga uppgift är att ge uppmärksamhet och publicitet åt konkreta exempel på brister i företagarklimatet. Företagarombudsmannen har en styrelse bestående av företagare, ekonomer och publicister som på ideell basis leder verksamheten. Företagarombudsmannen genomför utredningar både på eget initiativ och efter anmälan. Anmälare kan vara företagare, politiker, journalister eller andra samhällsmedborgare som har reagerat på fall där företagande försåras på grund av brister i lagstiftning, föreskrifter eller myndighetsutövning.